

Skälighet i efterbehandlingen

Joel Morales
Miljöråd

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
SVERIGES DOMSTOLAR

1

MÖD- praxis

Vem som har ansvar i olika situationer.

Undersökningslägen.

Nästan aldrig jämkning (10:4)

Skilj verksamhetsutövare (10:2) och markägare (10:3); kan aldrig ingå i samma krets av ansvariga.

Rättsfall på:

<http://www.rattsinfosok.dom.se/lagrummet/index.jsp>

[MÖDpraxis09.doc](#)

2

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

MÖD- praxis

Deponier:

Avslutad före -69,

VU om integrerad deponi och huvudverksamheten pågick efter -69; även successor; markägare ansvarig 9 kap. (Tarkett, MÖD 2008:11)

Självständig deponi - ansvar under 30 år (Deponiförordningen, 33 §) för den som deponerat. Annars inget VU ansvar. Markägaren - 9kap.

Smygtippning: ovetande - inget markägaransvar - subjektiv bedömning (SCA, MÖD 2006:63)

Miljöskada/markförorening:

Avslutad före -69,

VU om huvudverksamheten pågick efter -69 (Klosters, MÖD 2005:30), även successor (Balticgruppen, MÖD 2006:36). Subsidiärt markägaransvar om köp efter MB:s införande.

Inget ansvar för VU om huvudverksamhet avslutad före 1969.

1969 - 1989 (Klippandomen/Järnsjön) Rättsprövning av 8 § införelagen pågår.

3

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Skälighet Åtgärder och Miljödomstolarna

Ca 20 mål i MÖD varav en handfull rör åtgärder.

Vad har sagts i miljödomstolarna? - Ännu inte praxisbildande!!

- MD Växjö (M 92-08 och M 1864-08) doppimpregnering Lidhults Sågverk resp. Hjortsberga.
  - Åtgärds mål långsiktiga
  - Platsspecifika riktvärden - åtgärder bortgrävning och GV-rening
  - Bristande hantering påpekad
  - 8 § införelagen ska tillämpas
  - Kostnad ej oskäligen i förhållande till drabbat bolag (Södra)
  - Tidsaspekt i skälighet gav -10 % (-300 000 kr)

4

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Skälighet Åtgärder och Miljödomstolarna

- MD Nacka (M 2109-08) Kreosotimpregnering - SJ.
  - Föreläggande om sanering till KM - sanering utförd för annan markanvändning.
  - Förening uppstått mellan åren 1866 - början av 1980-talet
  - SJ:s ansvar ner till MKM ger 50 % kostnadsansvar.
  - Grov skälighetsbedömning OK!
- MD Vänersborg (M 71-08) Lönfärgarna i Borgstena AB,
  - Föreläggande att ta bort förorenat sediment.
  - Förorenande verksamhet - sedimentering avloppsvatten, 1970 - 1992.
  - Bolaget: risk- och saneringsundersökning enl. NV-manual, jämka ansvaret
  - Gräv direkt! Ansvaret ojämkat.

5

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Tölö 11:2, Kungsbacka. M 2425-06; MÖD M 6231-09

Miljöteknisk provtagning - Historikinventering

- Flygbild 1946

GF

6

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

1920 Tak och byggpapp;
tjärades i öppna kar

1955 Rostskyddsolja, -färger,
takmassor, träskyddsmedel,
trätjära. Betonggolv och
invallningar

1983 Verksamheten upphörde

1983 Bolaget rev skorsten,
sandfyllda tankar, Kommunen
rev och schaktade

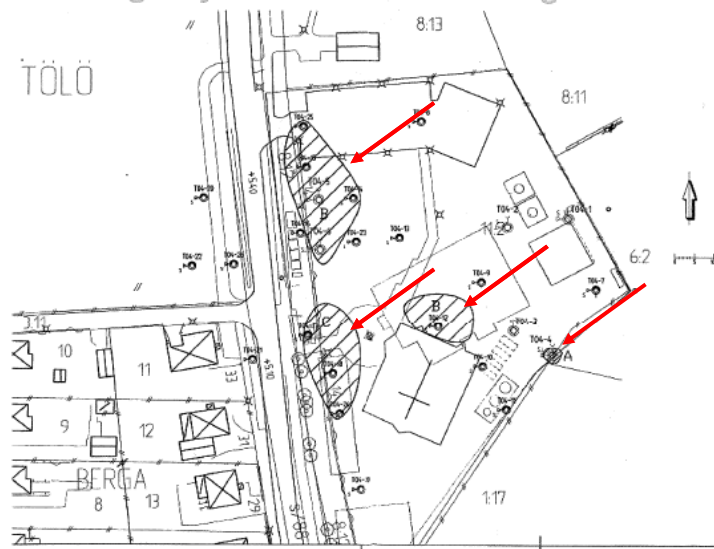
1984 Samfundet köpte samt
schaktade och byggde kyrka

7

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Översiktlig miljöteknisk undersökning - Utbredning

8

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Tölö 11:2, Kungsbacka. M 2425-06; MÖD M 6231-09

LÄNSSTYRELSEN

- Föreläggande om sanering till platsspecifika värden.
  - Preciserat genomförande och kontroll
  - Återfyllnad med högst KM-massor
  - Riktat till f.d. verksamhetsutövaren (förförre markägaren)

BOLAGET

- Inget fall av miljöskada - förvaringsfall 9 kap. vid överlåtelse
- Åtgärder som successor vidtagit skapade miljöskada.
- Inte samma verksamhet, 8 § införelagen ej uppfyllt!
- Verkningarna pågick inte vid MB:s införande - kommunens/kyrkans schaktning orsaken till vad som motiverar åtgärdsbehov!
- Lång tid
- I enlighet med dåtidens praxis
- Ftalaterna har inte visats härröra från bolagets verksamhet.

9

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Tölö 11:2, Kungsbacka. M 2425-06; MÖD M 6231-09

MILJÖDOMSTOLEN

Överväganden:

- Ej förvaring (ingen avsikt), verkningarna pågick/hade pågått även om omgrävning inte skett.
- Övervägande i två led: skälighet i fråga om
  1. Skäliga avhjälpandeåtgärder, 10:4, 1 st. jämför 2:3 - 2:7
  2. Skälighetsbedömning, 10:4, 2 st.

Värderingen görs mot samtliga ansvariga inom samma kollektiv (verksamhetsutövare 10:2 - bolaget, kommunen och kyrkan)

Förhållandena vid föreningens uppkomst (främst 1920 - 1955).

Ej retroaktiv tillämpning av dagens värderingar. Förening minskade 1955.

För tiden 1920 - 1969 jämkas ansvaret till noll.

För tiden 1969 - 1983 jämkas ansvaret till 70 %.

För den föreningsspridning som orsakats av schaktning ingen jämkning.

10

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Tölö 11:2, Kungsbacka. M 2425-06; MÖD M 6231-09

- MILJÖDOMSTOLEN forts.

Domslut:

- Föreläggandet fastställdes.
- Förorenarkollektivets ansvar jämkades till 60 % ("sammantagen bedömning").
- Målvärden för sanering justerades under målets handläggning - både uppåt och nedåt. Ftalater troliga från verksamheten.
- Genomförande och kontroll glesades ut något men fortfarande detaljerad.

11

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT

Skälighet Åtgärder och Miljödomstolarna *Preliminära Slutsatser*

- Behovet av åtgärder vägs enligt 2:3 - 2:7 -principer
- Skälighet i ansvar
  - Ingen retroaktiv tillämpning av dagens värderingar.
  - Förening efter 1969 - ingen jämkning??
  - Förening före 1969 - jämkning
  - Individuell bedömning!

Ingen praxis förrän MÖD!!

TACK!

12

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT